

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy óra. . . . I kor. Egy óra. I kor. 50 fill.
Negyedévre . . . 3 . . . Negyedévre 4 . . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
HEGEDŰS LORÁNT.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piaoz-utca 47. és 48. szám.

A csatorna-válság.

Debreczen, május 26.

Az egész város lakossága egyhangú örömmel üdvözölte a máciusi közgyűlés határozatát, mely Debreczen város csatornázására vonatkozólag végleg döntött, mikor a csatornázási munkálatokkal a Fried és Adorján céget megbizta. Debreczen kétségbeesetten rossz közegészségi viszonyainak javítása felé hatalmas lépést tett a közgyűlés ezzel a határozattal, melyet az egész város közönsége abban a tudatban fogadott, hogy ezután már csak a csatornázási munkálatok gyors megkezdése következhetik.

A közönség tévedett. A csatornázás ügye körül, mikor azt hitte mindent, hogy az előzetes retortákon való keresztülvitele után befejezést nyert, hosszú herce-hurca indult meg, amely a csatornázás óriási jelentőségű ügyét megakasztotta.

Több bizottsági tag fellebbezést adott be a közgyűlés határozata ellen a minisztériumhoz. Ez a fellebbezés aztán jó időre kitolta a csatornázás ügyét, anélkül, hogy csak valami előnnyel is kecsegtetné a várost.

A fellebbezők ugyanis azért támadták meg a közgyűlés határozatát, mert szerintük a Fried és Adorján cég ajánlatának elfogadása folytán kár fogja érni a várost, mivel az ajánlat úgy van megszerkesztve, hogy a vállalkozóknak

módjában lesz abnormis hasznót huzni a várostól és különben is a Fried és Adorján cég pótmunkálatokkal szokott előállni, amelyeket borsosan megfizettek.

Ezzel szemben tény az, hogy a Fried és Adorján cég ajánlata a többi ajánlattevőkkel szemben mintegy kétszáz ezer koronával olcsóbb volt; tény az, hogy a polgármester néhány tanács-taggal Kassára utazott volt információt szerezni a vállalkozókról, akik legutóbb ott csinálták meg a vízvezetékét és Kassán a legjobb információkat kapták a cégről; tény az, hogy a polgármester több előkelő debreceni szakértővel átvizgáltatta a Fried és Adorján cég ajánlatát, amelyet a szakértők teljesen korrektnek nyilvánítottak.

Mind ezekből kitűnt, hogy a város a csatornázási munkálatok ügyét az emberi lehetőség szerint helyesen és a városra nézve kedvezően oldotta meg. Így tehát a fellebbezők a fellebbezéssel nem hogy használtak volna, de egyenesen ártottak az ügynek, mikor azt beláthatatlan ideig tartó haza-vonának tették ki.

De már, ha a fellebbezést beadták, annyi türelemmel kellett volna bírniok, hogy a miniszter döntését elvárják. Az ügy a minisztérium elé került. Itten újra felülvizsgálják az ajánlatot, a fellebbezők aggályait és ezeknek vagy helyt adnak, vagy elutasítják.

Ámde más történt. A fellebbezők

egyike, Révi Nándor dr. önálló indítványt nyújtott ma be a közgyűlés elé, amelyben annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy a város a Fried és Adorján céggel kötött szerződés perfektuálásával legalább fél millió koronával károsodik ugyanennyivel károsodnak a háztulajdonosok is, mivel az a gyanuja, hogy az ajánlatot adott vállalkozók összebeszéltek a Fried és Adorján cég javára, mely ennek folytán abnormis drága árakkal pályázott. Továbbá gyanuja van még arra nézve is, hogy a kiirási műveletbe fölvetett tömegszállítások hibásak, s az ott előforduló hibákat a Fried és Adorján cég ajánlata megtételénél a maga hasznára kiaknáztta. Ezért Révi dr. azt indítványozza, hogy a közgyűlés országos nevű szakemberek meghallgatásával vizsgálatot rendeljen el.

Hát a Révi Nándor dr. indítványa teljességgel abszurdum és érthetetlen.

Abszurdum, akármelyik oldalról is vizsgáljuk.

A dolog ugyanis így áll. A közgyűlés hozott egy határozatot, hogy a csatornázási munkálatokat a Fried és Adorján céggel végezteti. Már most a törvényhatósági bizottság egyik múlt közgyűlésének határozata után vizsgálattassa felül szakemberekkel azt az ajánlatot, melyet már elfogadott?

De ha még szükségét is látná a törvényhatósági bizottság, hogy a minden előzetes retortán keresztülment és általa

Együtt.

Dollet Péter haldokló anyjának szederjes arcáról a szoba ajtója felé tekintett, mely épen akkor felnyitott. Az apja tűnt fel a küszöbön, ki csodálkozva mondta:

— Még mindig fekszik! De hát mikor kél már egyszer fel? Két óra!

— Pihen, apám! Ne nyugtalankodjál! mondta neki Péter szelíden.

— Oh, nyugtatta meg az apa, nem is nyugtalankodom.

Nevetve és fejcsóválva árulta el a gondolatát, hogy ugyancsak szokatlan dolgok történnek a házban, majd eltűnt s behuzta maga után az ajtót.

— Szegény apa! sóhajtott a beteg. Mi lesz belőle?

— De, tiltakozott Péter, pár napig tart az egész! Nemsokára felkelsz ismét.

A beteg ajkán halvány mosoly röppent el a gyenge hangon mondta:

— Nem, gyermekem. Én tudom. Hasztalan veszesz világos színű keztyűt és nyakkendőt, hogy altass vele, hogy a gyász gondolata távol van az elmédől.

— Ah, tiltakozott Péter, ugyan hová gondolsz?

— Ugyan menj, jól tudom én, makacskodott a beteg.

És folytatta.

— Én épen nem félek a haláltól. Elmennek szép csöndesen, ha nem gondolnék a fájdalomra, melyet te veszttem fölött érezni fogsz és a esapásra, mely szegény apádat sújtja. Már is megzavarodott elméje, ki fogja e majd azt birni? Azután, még más egyéb is! Ah, annyi minden más!

— Ugyan mamám! Te rémképekkel gyötörd magadat, mint minden beteg.

— Szanatóriumba helyezni őt el, folytatta Dolletné? Maga ez a gondolat kétségbe ejt. Én azt teszem vele amit akarok, hallgat rám, mint a gyermek; de idegen emberekre!

— Ne aggódjál, mamám. Ha szerencsét lenség történik én magam mellett fogom őt tartani. Ez kötelességem.

— Igen, igazad van! De... Én nálam ez egészen természetes volt. Nekem még a gondozása is jólesett. Én mellettem sohasem jött tudatára az állapotának. Alapjában véve boldog volt, sokkal boldogabb, mint küzdelmeinek, tönkrejutásának idején. De te olyan fiatalon, alig megkezdett állásoddal; ez a súlyos teher tönkre tenné a pályádat, kompromittálná a jövődet!... Ha megakarnál nőszülni? Oh, talán jobb lett volna, ha ő megy el előbb, mint én!

— Mamám, kérlek!

A beteg elhallgatott. Merev nézése, a

redő a homlokán mindamelllett azt mutatta, hogy maró és fájdalmas gondolatok vívódnak az agyában.

És Péter esengve kérte:

— Ne gondolkozzál, mamám! Ne gondolj semmire! Pihenj!

Föléje hajolt s csókjai alatt a beteg lehunyta a szemét. Elméjének a munkája azonban tovább tartott. De lassankint némi derület mutatkozott az arcon az aggódó kifejezés után. Még mindig csukott szemekkel, mintegy álmában megszólalt:

— Mi nagyon szerettük egymást, az apád meg én. Milyen boldogság lenne, ha együtt halhatnánk meg! Voltak esetek, hogy házastársak nem bírták túlélni egymást!

— Nos... majd később... Sok idő mulva... ki tudja?

— Igen, ki tudja? megesk néha, hogy úgy hozza a véletlen...

— Hogyne, mamám.

Most már határozott derűtség ömlött el a beteg arcán. És ez a megkönnyebbülés állandó maradt.

Még a javulás reményét is el látszott fogadni. Este felé aztán így szólt:

— Én azt hiszem, hogy az orvosok... Korábban én magam orvosoltam magamat, sokkal jobban, mint ők csinálják... Majd-

Diszes vasvázu kort- és veranda butorokat,
kerti hengereket, vízfeeskendőket, kutszivatytyukat,
legtökéletesebb szőlőmalmokat és borpréseket olcsó
gyári áron ajánl a

„Debreceni Vasöntőde és Géplakatosság”

Raktárhely: Péterfia-utca 73. sz. — (Telefon 467. szám.)

elfogadott ajánlatot még egyszer felülvizsgálta, vagyis a saját határozatát felülbíráltassa, kérdjük Révi dr.-tól, hogy nem-e a belügyminisztérium az a felső fórum, ahová ezen esetben a törvényhatósági bizottságnak fordulnia kell? És kérdjük azt is, hogy mennyivel jobban bizhatnék meg Debreczen város közönsége akármilyen országos nevű szakértők véleményében is, mint városa polgármesterének, tanácsának, főmérnökének és saját szakértőinek véleményében?

Révi Nándor dr. indítványa mind-ezekért abszurdum. Azokkal az aggályokkal, jobban mondva gyanúkkal, amelyekkel Révi dr. az indítványát támogatja, nem foglalkozunk. Foglalkoztak ezekkel a debreceni szakértők és foglalkozni fog velük a minisztérium, ahol most az ügyet alaposan átvizsgálják és ahol ki fogják deríteni, hogy Révi dr. aggályai alaposak-e vagy sem.

Eppen ezért a minisztériumra kell bízni az ügy elbírálását. A közgyűlés csupán annyit tehet, hogy az ügy elintézését megsürgeti. Ezt célozza Fejér Ferenc dr. indítványa, amelyet a holnapi közgyűlés fog tárgyalni és minden bizonnyal elfogadni is. Mert ezt az ügyet már a belügyminisztérium fogja elintézni végleg, mint a város felső fóruma s hogy az elintézés minél hamarabb megtörténjék, az az egész város emminens érdeke.

Wekerle a király előtt.

Még mindig nincs kibontakozás.

Justh a helyzetéről.

Tegnap megpróbált Wekerle Sándor miniszterelnök a közös minisztereknél s az osztrák kormány tagjainál az iránt információkat szerezni, hogy a kibontakozási tervezete iránt milyen a hangulat, ma pedig a

királyhoz ment kihallgatásra, hogy az ural kodónak referáljon impresszióiról. Hogy milyen lesz előterjesztésére az uralkodó döntése, ezt előre nem lehet látni. De hogy akármilyen határozzanak Bécsben, azon az alapon, amelyre a lemondott kormány helyezkedett, nem lehet megoldani a válságot, az kétségtelen.

A krízis azért tört ki, mert a függetlenségi párt a banknállóság kivívását 1911 re elengedhetetlen feltételnek jelentette ki. Erre Wekerle Sándor gondolt nagyot s úgy akar békét teremteni, hogy nemcsak a bankszabadságot hosszabbítja meg, hanem az ország gazdasági függetlenségét hosszú időre el akarja adni. A kormány cinikus gondolkodásának ez az ötlet a legrikítóbb bizonyítéka.

Bécsben különben azt hangoztatják, hogy a közös intézményekhez nem engednek nyulni, de ennek dacára összehívták a kiegyezési bizottságot, amely tegnap harmadfél órán át tárgyalta az új kiegyezés tervét. Ezután az osztrák kormány elé kerül a kibontakozási terv s ez elhatározását írásban fogja közölni a magyar kormányval. Mivel pedig itt a gazdasági önállóságnak évtizedekre szóló kijátszásáról van szó több mint valószínű, hogy az osztrák kormány kap e kedvező alkalmat.

Hireink itt következnek:

Wekerle audienciája.

Bécsből táviratozzák: Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel sétát tett a városban. Visszatérve a magyar palotába, Vértessy Géza államtitkárral és Skerlecz Iván báró miniszteri tanácsossal dolgozott. A miniszterelnök fél 11 órakor a magyar palotából Schönbrunnba hajtatott, ahol a király 11 órakor kihallgatáson fogadta.

Bécsi tudósítónk jelentése szerint a mai kihallgatáson azért sem következhetik döntés, mert az uralkodó előbb be akarja várni a két kormány tárgyalásainak befejezését. A magyar kormánynak éppen azért az az álláspontja, hogy a válság elposványodásáról nem

lehet beszélni s így oka sincs arra, hogy elhárítsa magától az ügyek vezetésének folytatását.

Wekerle Sándor miniszterelnök kihallgatása a királynál egy teljes órát tartott. Déli 12 órakor, amikor Wekerle miniszterelnök a király szobáját elhagyta, Schönbrunnból egyenesen a Balplatzra hajtatott s a külügyminisztériumban báró Aehrenthal külügyminiszterrel ismét hosszabb tanácskozást folytatott. A mai legfelső kihallgatáson a válság dolgában, mint a „Bud. Tud.“ illetékes helyről értesül, semminemű döntés nem történt. A kihallgatás csupán a magyar politikai helyzetre vonatkozó jelentésselre szolgált.

Bécs, május 26. Wekerle Sándor magyar miniszterelnököt a király ma délelőtt 11 órakor kihallgatáson fogadta. Hire jár, hogy Wekerle ma még nem utazik vissza Budapestre, hanem itt tartózkodását meghosszabbítja. Egy másik verzió szerint Wekerle ma elutazik ugyan, de a napokban visszatér Bécsbe. Végül lehetséges, hogy Wekerle nem ma, hanem csak holnap utazik el, de néhány nap múlva visszatér, hogy a kibontakozási terv ügyében tovább folytassa a tárgyalásokat.

Justh a helyzetéről.

A fővárosi IX. kerület függetlenségi választópolgárságának kőbányai része ma délelőtt 10 órakor küldöttségben jelent meg Justh Gyula, a képviselőház elnöke előtt. A küldöttséget dr. Ballagi Aladár, a kerület országgyűlési képviselője vezette.

Minke Béla, a párt elnöke, szép beszédben üdvözölte Justh Gyulát s rámutatott arra, hogy a függetlenségi párt Kőbányán is teljes eréllyel küzd az önálló magyar nemzeti bankért. Ilyen értelemben feliratot is készített a képviselőházhoz. Kéri az elnököt, hogy ezt a feliratot terjessze fel a Ház elé.

Justh Gyula, a képviselőház elnöke átvette a feliratot és azt mondotta, hogy lelkének teljes melegségével terjeszti a Ház elé a kőbányai polgárság feliratát. Azt tapasztalja, hogy Magyarországon az önálló bankért való mozgalom növekedőben van.

nem kedvem volna! . . . Igen . . . tudod, az üvegcseim a házi gyógyszerekkel. Add csak ide. Megpróbálok egy orvosságot! . . . Péter meghajolt a kívánság előtt, melynek teljesítése szórakozást nyújthatott a betegnek és illuziót is az utolsó pillanatokban. Sietett engedelmességgel.

— Itt van, édes mamám!

Majd az egyik üvegcseire mutatva:

— Ezt ni, mondta a beteg. A többi visszaviheted.

— De, nyugtalankodott Péter, nem valami mérgező az?

— Ah, alapjában véve minden orvosság mérgező. Amint látod, ezt már megkezdtem. Ismerem az adagokat.

— Helyes! hagyta Péter helyben.

Lassan, szomorúan multak az órák. Majd ebéd után, amint az éj be kezdett állani, a ulról az örült apa nevetése lőn hallható.

— Ma este, mondta a beteg, jobban érzem magamat. Ha egy nagy örömet akarsz nekem szerezni, Péter, úgy le fogsz az éjszaka feküdni.

— Egyedül hagyjalak?

— Az apád helyettesíteni fog.

— Oh, hiszen olyan csekélység! Beadni nekem az orvosságot, vizet adni talán, ha véletlenül megszomjazom! Jól fog esni, ha egy kis idő múlva am mellett láthatom őt! Elszunyó-

kál majd itt a karosszékben . . . Az éjszakák úgy is olyan kurták . . . Igen, hívj be őt.

Az apa belépése elejét vette a Péter ellenvevéseinek.

— Édes barátom — mondta a beteg — Péter ki van merülve. Szeretném, ha aludna az éjjel.

— Ki gátolja benne? — kérdé csodálkozva az apa

— Fél engemet egyedül hagyni. De te beleegyezel, ugy-e, hogy mellettem maradsz egy éjszakára?

Az örült szabadkozott:

— Ez már sok! Én vagyok a beteg és nekem kell mások mellett virrasztani!

De amint Péter közbevetette magát, hogy az édes anyját lebeszélje, hirtelen felbőszült:

— Hát azt hiszed, hogy én már sem mire se vagyok jó, mi?

— És helyet foglalván a karosszékben, parancsolta:

— Mindenekelőtt te engedelmességgel tartozol nekem. Hagyj magunkra!

Az éj folyamán bizonyos nyugtalanság több ízben a szoba közelébe üzte Pétert. Mély csönd uralkodott benn. Ritka és nyugodt szavak ütötték meg a füleit:

— Most te ápolsz engemet, mondta az anya, mint ahogy én ápoltam Pétert, mikor kicsiny volt! Emlékszel rá? Mielőtt beadtam

neki az orvosságot, mindig megkóstoltam előbb, hogy kedvet adjak neki a bevételhez.

Meghatva s egyuttal megnyugtatta e gyermekek és gyöngéd szavak által, Péter halálra fáradtan ment, hogy az ágyára vesse magát.

Virradatkor visszament a szobába s széthuzta a függönyöket.

— Nos, kedves mamám?

A szokott mosoly, gyöngébben, halkabban azt felelte neki:

— Jobban érzem magamat.

— Apa, mondta erre, itt vagyok, most már te is lepihenhetsz.

Az apa azonban nem felelt. Ugy látzott, hogy alszik a karosszék fenekén. Péter óvatosan a vállára tette a kezét. És legott majd elkiáltotta magát. A test merev volt, az arc a nyitott szemekkel halálsápadt. Egyidejűleg eszébe jutottak Péternek az anyja szavai. Rémület fogta el, amint megpillantotta az asztalon a majdnem üres méregüvegcskéket.

A haldokló anya pedig szerető szemekkel nézte őket. Titokzatos öröm derítette fel a vonásait. Aztán mintha nem várt volna mást, hogy meghaljon, mint hogy még egyszer láthassa a fiát, egy könnyű sóhajjal kiadta a lelkét.

Jean Reibrach.

Legjobb a Békési Róza „Csont” szappana.

Majd így folytatta: „Az én erős meggyőződése, hogy amint az önök szónoka ki is fejtette, hogy ha kitartunk e nagy eszme mellett mely nem csupán a bank kérdése, hanem a közgazdasági különválásnak az első lépése, ha kitartunk, feltétlenül győzelem fogja koronázni küzdelmünket. Nehéz küzdelmeink vannak. Nehezek azért, mert fájdalom, az országnak egy része ma is szembebe helyezkedik a nemzeti követelésekkel. — Nem az osztrákok okai annak, hogy nemzeti téren nem tudunk előrehaladni, de a saját magyar polgártársaink egy része oka első sorban és feltétlenül, hogy nem tudunk nemzeti téren semmi tekintetben előbbre jutni. Mert amíg az osztrákoknál látjuk, hogy a legcsekélyebb kérdés, mely Magyarországot nemzeti irányban előbbre vinné, a legellentétesebb és legellenségesebb elemeket egy táborba, hogy úgy mondjam, összeostorozza és ottan nézeteltérés nincs, amíg az osztrákok részéről a magyar ügynek barátai egyáltalában nincsenek, olyanok sincsenek, akik a magyar ügyet ott védelmükbe vennék, addig nálunk fájdalom, ez az egyöntetűség nincsen meg, sőt lépten-nyomon látjuk, hogy nem is egyesek, nem is apró, hanem nagy emberek odamennek az osztrákok segítségére, az osztrák álláspont támogatására. Ne az osztrákokat okoljuk, hanem azokat, akik a magyarok közül így szembe helyezkednek minden nemzeti törekvéssel, Meggyőződése, hogy a bankkérdésben vereséget nem szenvedhetünk és meggyőződése, hogy ha mi el nem hagyjuk magunkat, akkor az isten sem fog elhagyni bennünket.

A küldöttség zajos éljenzéssel fogadta a képviselőház elnökének beszédét. Justh Gyula a küldöttség minden egyes tagjával kezelt fogott s-hosszabb beszélgetés után elbucszott tőlük.

Kossuth visszalépése.

Mi is tudomásul vettük, de egyben a kellő értékére is leszállítottuk egyik német lapnak azt a híret, hogyha a közel jövőben nem jön létre kielégítő megoldás, Kossuth Ferenc levelet ír Wiesbadenből s bejelenti, hogy visszavonul a párt vezetésétől. Erre a közlésre ma felhivatalosan kijelentik, hogy egyáltalában nem történt s nem történhetik a politikai helyzetben olyan változás, mely indokoltá tehetné, hogy Kossuth ilyen levelet megírjon. És ha a nyár folyamán esetleg történnék bármiféle változás, amely az ország érdekeibe vág, Kossuth mindenestre kötelességének tartaná hazajönni és itt a dolgok szeme közé nézni, de nem fog Wiesbadenből levelezni a pártjával.

Megcáfolt kacsá.

Béc-ből táviratozzák: A Fremdenblatt írja: Egy budapesti lap azt regéli, hogy Bienérh báró osztrák miniszterelnök egy meg nem nevezett személyiség előtt úgy nyilatkozott, hogy a magyaroknak szerencsésük van, mert a mostani válságban is a korona az ő pártjukon van. Ezzel szemben fel vagyunk hatalmazva annak kijelentésére, hogy Bienérh báró sohasem nyilatkozott ilyen vagy hasonló módon, a jelen esetben tehát teljesen tarthatlan koholmányról lehet csak szó.

Wekerle a kihallgatásáról.

Budapest, május 26. Wekerlét kihallgatása után nagy számban várták az újságírók. Wekerle a kihallgatásáról csak ennyit mondott:

— Jelentést tettem Ö felségének, aki kegyesen meghallgatott.

Arra a kérdésre, hogy döntés történt-e, Wekerle nemmel felelt.

K. Tóth Kálmán jubileuma.

Negy dszázadja debrec ni lelkesz.

A presbyterium ülése.

A debreceni ref. egyház presbyteriuma tegnap délután tartotta ülését az egyház tanácsstermében. A gyűlésen Simonffy Imre főgondnok és Dicsőfi József elnökölt.

A mult gyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után a presbyterium néhai L. Nagy Bálint helyét Balogh Ferenc presbyterrel töltötte be.

Az egyházkerület június 2-ik napján kezdődő közgyűlésre a tanárválasztókat küldte ki a presbyterium, A „Nagyszalontai Arany-Emlék Egyesület” május 23-án tartandó gyűlésre való meghívása tudomásul szolgált. Ugyancsak tudomásul vették az Országos ref. tanáregyesület meghívását, hogy június 1-ső és 2-ik napján közgyűlést tart.

Somogyi Pál előadó előterjesztette a presbyterium egy szűkebb körű értekezletének a jegyzőkönyvét, amely néhai Kiss Albert és Könyves Tóth Kálmán lelkesz 25 éves debreceni lekipásztorkodásának a megörökítéséről szól. Az értekezlet ez alkalomból 2648 67 koronát gyűjtött össze, mely összegből két alapítványt létesített néhai Kiss Albert és Könyves Tóth Kálmán nevére. Az alapítvány kamatait, 50—50 koronát a felsőbb leányiskola vagy tanítónő intézet két növendéke kapja.

A presbyterium az értekezlet indítványát elfogadja és az alapító levelet meg-erősíti.

Ezután Dicsőfi József lelkeszelnök üdvözölte meleg szavakkal a jubiláló, érdemes költő papot, — Könyves Tóth Kálmánt.

Könyves Tóth Kálmán megható rövid beszédben köszönte meg a presbyterium ez egyszerű, de lelkes ovációját.

Vetéssy Béla rendőrfogalmazó 25 éves szolgálata emlékére 200 koronát adományozott az ispotályi ref. templomba beszerzendő harmoniumra. A presbyterium e tárgyban úgy határozott, hogy felkéri az adományozót, hogy változtassa meg alapító levelét és a 200 koronát csatolja az orgona alaphoz.

Hosszabb vitára adott alkalmat Papp Gusztáv tanítónak a helyettesítésért járó 800 korona kiutalása. Oláh Károly, Kovács János, Juhász Ignác pártoló felszólalása után a gyűlés megszavazta a 800 koronát.

Több kisebb ügy került még elintézésre, amelyeknek letárgyalása után a gyűlés 7 órakor véget ért.

A székely kongresszus.

Ujabb jelentkezők. — Irsay levele.

Pitkán kelt valamely esemény olyan nagyarányú érdeklődést, mint amilyen a közelgő székely szövetségi kongresszus iránt megnyilvánul. A közönség szinte átérzve a székely-magyar összefövetel kivételes jelentőségét, a legélelkebb figyelem közepett, várakozással tekint a nevezetes nap elé. Az érdeklődés kiterjed az egész országra, melynek minden részéről tömegesen érkeznek a kongresszuson való részvételre a jelentkezősek. Csak Marosvásárhelyről közel kétszáz jelentkező van. De egész légióját jelentik az érkezőknek Budapest, Brassó, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Székelykeresztúr, Alsórákos, Kolozsvár és más, különösen erdélyi városokból, ezenkívül pedig Romániából, Bukarestből.

Ez a széles méretekben való megnyilatkozás előleges biztosítéka annak az eredménynek, amelynek elérése érdekében történik a kongresszusnak Debreczenben rendezése.

A két testvérnépnek ünnepnapja is lesz a kongresszus napja. A székelység testvéri fogadtatásra talál a hajduvárosban, melyet különben is történelmi vonatkozásban gyökeredő értelmi kötelékek fűznek Erdélyhez.

A kongresszusi programon kívül össze van már állítva az ünnepi program is: fogadtatás a vasutnál, diadalkapu felállítás az indóháznál, a városháza feldiszitése, kirándulás a Hortobágyra stb. Művészi esemény lesz a napnak Sandor Ezsi, a m. kir. operaház országos híru művésznejeének lejöve-tele, aki fellép a kongresszus alkalmából a városi színházban rendezendő Székely-estén. Ugyancsak érdekesség számba megy a székely-estén szintén közreműködő székely dalárda, melyet Irsay József országgyűlési képviselő hoz le Debreczenbe, ki is a daltársulatot érdekesen ismerteti:

Hatvanan vannak — írja a népszerű székely honatya — valamennyi igazi székely góbé, kitünően fegyelmezett dalosok. Éneklik a székely dalokat, a Hymnust, Szózatot és akár operaáriát is. Gondoskodtam szóló számokról is. Párját hiába keresnétek az Operában.

A székely-estén közreműködnek még: Zilahy Gyula, Solymossy mester, aki az estét rendezi is Kivülök pedig: Nagy András református kántor, dr. Ujfalussy Géza, aki Sándor Erzsit kíséri zongorán és Rácz Károly kiváló cigányprimásunk.

A székely-estre a páholy-jegyeket már csaknem mind, a támlásszékeknek nagy részét lefoglalták. Jegyek válthatók Tóth Béla Piac-utcai gyógytárában. A kongresszus napján délelőtt 9—12-ig, délután 3 órától az est kezdetéig a színházi pénztárnál.

Bánffy eladta a palotáját.

Vanderbilték vették meg.

Adásvételi szerződés, ingatlanok átruházása, — mindez olyan szürkén és jelentéktelenül hangzik. Az ember aktákat, okmánybélyegeket, poros telekkönyveket, munka-kabátban dolgozó hivatalnokokat lát maga előtt, amikor ezeket a rideg szavakat hallja. Néha azonban mégis megesik, hogy e poros szavak mögött elrejtőzködik egy-egy társasági szennáció, egy kis romantika és az említésük révén föltámadnak elmúlt idők elhomályosuló emlékei. Mindjárt érdekes, romantikus és pikáris színe van a dolognak. ha a két egymással szerződő felet például Bánffy Dezső bárónak és Széchenyi László, illetve Széchenyi Lászlóné — Vanderbilt Gladysnek hívják.

Mert erről van szó: gazdát cserél a Bimbó utcai híres palota. Bánffy Dezső báró, aki a miniszterelnöki székből való kibuktatása után ennek a palotának a révén egy szépen hangzó díszítőjelzőt kapott, — a „bimbó-utcai remeté” nek hívták évekig, — bucsuzik nagyuri házától, annak a multba vesző emlékeitől, — azoktól a mozgalmas emlékektől, amelyek olyan híressé tették az otthonát, hogy néhány évvel ezelőtt minden újságolvasó ember kívülről tudta a kastélya pontos címét.

Bimbó-utca 2. Ebbe az ódon stílusban épített, ha'almas kastélyban, mely most gazdát cserél és amelynek a nagyuri kényelemmel berendezett termeiben néhány évvel ezelőtt napos vendégek voltak a bukott miniszterelnök megmaradt hivei, ahol vidá-

A volt Gelbmann és Rosenfeld

féle rófiós nagy áruházában az árusítás megkezdődött. Placz-utca 19. szám. Csipke blousok 1 frt 9 kr, Jó mosó karton és deim m. 22 kr. 120 cm. széles lüster m. 65 kr.

A raktáron levő összes áruk egy tömegben is eladók.

man tipegett az öreg generális, a fekete szemüveges Tisza Kálmán, — új gazda költözik be: Az Amerikából hozzánk költözött dollárkirálynő, Vanderbilt Gladys, meg a férje, Széchenyi László gróf.

És a hatalmas palota, amely örökké eszondos, remetehajlék volt, most egy mozgalmas, főuri udvartartásnak lesz a színes helye. Kiköltöznek majd belőle az ódon szépségű butorok és helyt adnak a modern fényűzős csillogó pompájának, a termei fanatikusan politikuskok helyett az életnek élő mágnásokat fogadnak vendégeül és a szürke zakkok helyett villogó szmokingok és frakkok fognak bennük ragyogni...

A Kossuth-szobor pályázat

(A Kossuth-szobor pályázatra beérkezett műveket május hó 28-ától megtekintheti a közönség. — A zsűri június 10-én fog dönteni.)

A debreceni Kossuth-szobor ügyében ma ismét értelet tartott a szoborbizottság. Ezen az ülésen afölött döntöttek, hogy a pályázatra beérkezett műveket a közönségnek mikor mutassák meg.

A szoborbizottság ülésén Kovács József polgármester elnökölt. Jelen voltak: Aczél Géza főmérnök, K. Tóth Kálmán, Márk Endre, dr. Tüdös János, Oláh Károly, dr. Feér Ferenc, ifj. Schwartz Vilmos, dr. Boldisár Kálmán, Jeney Miklós, Tóth István Kardos Albert dr., Gyürky Sándor, Kőrössi Kálmán bizottsági tagok.

Az ülés megnyitása után Aczél Géza főmérnök előterjesztette, hogy a nagyerdei csarnokban a pályaművek dekorálása megtörtént. Előadói javaslatával még nem készült el, de számítása szerint szombaton meg lesz vele.

Majd szóba került, hogy a pályaművek megtekintésére a közönséget mikor bocsásdák. A bizottság rövid eszmeesere után kimondta, hogy a csarnok május hó 28-án nyílik meg a közönségnek s nyitva lesz 29, 30 és 31-én. E napokon a közönség megtekintheti a szobrokat egy koronás belépődíj mellett. A bíráló bizottság ugyan nem helyeselte a megnyitást, de a közönség óhajának engedni kellett.

A pályaművek bírálata június 1-étől 10-éig tart. Ez idő alatt a csarnok el lesz zárva nyilvánosságtól. Június 10-én a bíráló bizottság meghozza döntését s másnap, június 11-étől 19-éig ismét megnyílik a csarnok a közönségnek 50 filléres belépő díj ellenében.

Tüdös János szavát tette, hogy a pályázat igen sikeres és magas színvonalú. Megbizást adna ezért a bíráló-bizottságnak, hogy az értékesebb pályaművekből a pályázati feltételekben megjelölt szobrokon kívül is ajánljon megvételere pályaműveket. A bizottság elfogadta Tüdös indítványát.

Majd Oláh Károly előterjesztést tett, hogy Rosenberg Albert özvegye szállító cég 102 korona 50 fillért követel, mert a pályaműveket az állomásról beszállította a Nagyerdőre.

Aczél Géza szerint nem volt megbízása a cégnek, hogy a szobrokat leszállítsa, miután a legtöbb szobrászsal, akik hozzá fordultak, úgy állapodott meg, hogy a műveket a kisvasut fogja kivinni az erdőre.

Márk Endre szerint nem lehet elzárkózni az elöl, hogy a szállítási összeg ki ne fizetessék, mert a művészeknek aligha veheti meg a cég a pénzt.

Oláh Károly kikötne, hogy az elszállítási költséget a bizottság nem fizeti.

A bizottság a 102 koronát kiutalta azonnal a kijelentéssel, hogy a nyeretlen művek elszállítási költségeit nem viseli.

Végül kimondta a bizottság, hogy a díjazást nem nyert művek június 19-étől július 1-ig szállítandók el, mert ezen időn túl sem a város, sem a bizottság azokért felelősséget nem vállal.

Ezzel az ülés véget ért.

A milliós végrendelet hamisítás.

Izgalmas jelenetek.

Megvan az ítélet.

A tegnapi tárgyalás ugyancsak telve volt izgalommal. A főtanu vallomása után odalépett Fülöp Gizellához és bocsánatot kért vallomása miatt, az egyik tanu, Jetnárné, ki Battikék szolgálatában állott, a törvényszéki palota előtt pedig leköpte Battikét és ennek nőrokonát.

A legfontosabb tanuvallomások már megtörténtek.

A tárgyalási terem ma is zsúfolásig megtelt. Nagyon sok urihölgy érdeklődik a tárgyalás iránt, a folyosón pedig oly nagy a csoportosulás, hogy az elnök ma is kénytelen volt nagyszámu rendőrséget igénybe venni.

Makucz Arthur elnök negyed 10 órakor nyitja meg a tárgyalást és bejelenti, hogy a dr. Gergely védő által bejelentett két tanu a bíróság beidézte.

Elsőnek Spisák Biri szakácsnét hallgatja ki a bíróság. Csúpan Fülöp Gizellát ismeri, mivel ellenséges viszonyban van, mert feljelentette őt, hogy megakarja tanuit mérgezni. Ezen ügy azonban meg lett szüntetve.

1903 óta van Gelléri Szabó Jánosnál alkalmazásban és tudja, hogy Fülöp Gizella több ízben kért az öreg urtól nagyobb összegeket. Nagyon szeretett mulatni és a méltóságos urral sokszor gorombáskodott. Tanu hallotta, hogy ha az öreg ur valami bevásárlásra 20 forintot adott Battikének, ez keveselte az összeget és azt mondta, ezt adja a cselédeknek. Pedig havonta 100 forintot kapott.

Spisák tanu határozottan kijelenti, hogy meg volt mérgezve, mert három hétig feküdt a Rókus-kórházban. Azonban az ügyészség nem látta a mérgezést bebizonyítottának és elejtette a vádat. Fülöp Gizella ki akarta turni állásából és mondta is tanunak, hogy elbánik vele. Fülöp Gizella sokszor rázta az öreg urat és gorombán pénzt kért tőle.

Fülöp Gizella a tanu vallomására azt mondja, hogy Spisák Biri elmeteg és csak képzelődés az egész mérgezési história.

Spisák tanu elmondja, hogy Fülöp Gizella neki sokszor pirulákat adott be, mikor influenzája volt. Később porokat is adott de ezektől nagyon rosszul lett és kórházba került.

Dr. Gergely védő kérdésére elmondja a tanu, hogy nem tudja, miért volt az elmebetegosztályon három hétig. A tanu vallomására nem esketi meg a bíróság.

Sepsi Istvánné, született Kucséra Mária tanu is csúpan Battik Sándornét ismeri. Tudja, hogy Battiké nagyon rossz viszonyban volt Gelléri rokonaival és hallotta egy ízben, midőn Szabó Elekre ezt mondta: „lelövöm, mint egy kutyát.” Az öreg urat sokszor legazemberezte, sőt egyszer dühében meg is verte.

Fülöp Gizella tagadja, hogy ő az öreg urat bántalmazta és kijelenti, hogy tanu vallomása nem igaz.

Hallotta azt is tanu, mikor Gelléri Tóthfalussy háziorvosnak azt mondotta, „szerefnék ettől a nőtől megszabadulni”.

Dr. Gergely védő kérdésére elmondja a tanu, hogy Szabó Elekkel több ízben be-

szélt, de Szabó azt mondta neki, ha kihallgatják, csak a tiszta igazat vallja. A megválasztási jelenetnél csak tanu volt jelen.

Polónyi Dezső védő tiltakozik az ellen, hogy tanut más ürügy alatt idézték be és másra hallgatták ki, mert tanu 1906-ban volt szolgálatban.

Makucz elnök rendreutasítja Polónyit ezen kijelentéséért és tanut vallomására megesketi.

Dr. Gergely védő Augenstein Károly tanu kihallgatását nem kéri.

Elnök megjegyzi, hogy három napig keresték a tanut és most ellátnak a kihallgatásától. Tanut elbocsátja.

Tíz órakor az elnök a tárgyalást egy órára felfüggesztette.

A végrendelet hamisítók bűnpörében ma ért véget a bizonyítási eljárás. Ma hallgatták ki az utolsó tanut, aki Filep Gizellának lánykorából tárt fel kompromittáló adatokat. Az irásszakértők kihallgatása után, déli 12 órakor Varga ügyész mondotta el hatalmas koncepciójú védőbeszédét. Ítélethozatalra holnap délelőtt kerül sor.

Lapzárta után táviratozza fővárosi tudósítónk: A Gelléri Szabó-féle végrendelet hamisítás ügyben késő éjszaka meg volt az ítélet. Mielőtt a bíróság visszavonult volna, megjelent Szabó Jenő dr. tisztii ügyész, aki bejelentette, hogy a vádlottak beadványt intéztek a hagyatéki bírósághoz, melyben kijelentették, hogy a galábocsi végrendeletet érvénytelennek ismerik el, abból semmi jogigényt nem támasztanak és ezért a tisztii ügyész a főváros nevében a vádlottak megbüntetését nem kívánja.

Ezután ítélethozatalra vonult vissza a bíróság — A törvényszék a vádlottakat okirathamisításban bűnösöknek mondta ki és Battik Sándort s Fülöp Gizellát három és fél évi fegyházra, Krudy Ferencet két évi fegyházra, Krudy Jenőt, Gyulát és Landau Samut másfél évi börtönre ítélte, a galábocsi végrendeletet pedig érvénytelennek nyilvánította. Az elítélteket azonnal letartóztatták.

A kabai férjgyilkosság.

A debreceni törvényszék esküdtbírósága három évi fegyházra ítélte Borbély Kálmánét.

A debreceni törvényszék esküdtbírósága ma fejezte be három napi tárgyalás után annak a nagyszabású bűnténynek a tárgyalását, amely Borbély Kálmán kabai gazdálkodó meggyilkolása körül forgott. A meggyilkolt gazdálkodó felesége ült a vádlottak padján a szörnyű bűncselekménnyel gyanúsítva és az esküdtek bűnösnek mondták Borbély Kálmánét erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetésében. A verdikt alapján a bíróság három évi fegyházra ítélte a férjgyilkos asszonyt. A mai tárgyalásról részletes tudósításunk a következő:

Zsufolt terem előtt nyitotta meg reggel kilenc órakor Oláh Miklós dr. elnök a tárgyalást s kioktatta az esküdteket a verdikt hozatal körüli eljárásra.

Megválasztották korelnökül Fábíán Károly esküdtet, aki átvéve az iratokat, esküdtársaival tanácskozársra vonult vissza.

Mintegy óra hosszat tanácskoztak az esküdtek. Tizenegy óra után jelentette Fá-

Legnagyobb moly kár ellen biztosító Végh Gyula szücsmester

és megóvó intézet

DEBRECZEN, Piacz-utca 42. Lamprecht-palota

bián Károly, hogy az esküdtek meghozták verdiktjüket. Az esküdtek igazmondása marasztaló volt Borbély Kálmánra. Bűnösnek találták erős felindulásban elkövetett szándékos emberölés büntetésében.

A bíróság az esküdtek verdiktje alapján rövid tanácskozás után meghozta ítéletét. E szerint a törvényszék 3 évi fegyházzal sújtja a férjgyilkos asszonyt, aki az ítéletben megnyugodott.

Büntetésébe a vizsgálati fogságot, egy hónapot és 21 napot is beszámította a bíróság. Borbélynét, aki az ítélet hallatára öszezeseett. Mária Nosztrára viszik.

Az ítélet jogerős.

Detektivjárás Kardoséknál.

Beszélgetés Kardos Lipótnéval.

Bizik a bíróság elégtételadásában.

A Kardos-ügy, amely a Kardos-fiuk elillanásával ismét országos szenzációvá lépett elő, a mai nap aktualitása lett. Felülmúlja a szabadkai bűnpört is érdeklődés szempontjából.

A lapok megírták, hogy csak Kardos Lipót maradt itt Budapesten, 5 is betegesen fekszik Ferenc-körút 32. szám alatti lakásán.

Munkástársunk ma délelőtt ott járt a második emeleti lakáson, ahol azonban csak Kardos Lipótnét és leányukat találta otthon. Az öreg Kardos nincs is Budapesten, Bécsben fekszik, az Allgemeine Krankenhausban, ahol a minap végezték rajta súlyos orvosi műtétet.

A szerencsétlen asszony, akire az egész család kálváriája sulyosodik, könnyek között mondta a következőket:

— Semmi ok nem volt a gyermekeimnek és a férjemnek sem arra, hogy megszökjenek. Nagy bizalommal t kintettek a tárgyalás elé, amelyet azonban sz ptemberre vártak. Addig is élni kell, de itt Budapesten és az egész országban, ahová a lapok a bűnpör hírért elvitték, nem tudtak kereset-höz jutni. Mit tegyenek itt olyan emberek, akik még egy év előtt közbeesülésben éltek, ma meg már ujjal mutatnak rájuk. Olyan rettenetes családi meghasonlást okozott ez a meghurcoltatás, hogy a fiaim még tőlem sem bucsuztak e.

„Elmegyünk. A kenyerünket és a becsületünket keressük meg. Még boldogok lehetünk, kedves, jó anyánk. A felsőbíró-ság is fölment bennünket. Artatlanul szenvedtük el a rendőrség tévedését.

Fiaid.

— Ezt a cédulát hagyták itt nekem. Semmi többet; csak nyomort és kinszenvedést. Tessék, nézzen csak ide, itt van egy csomó zálogcédula. Aminek értéke volt, az már a zálogházba vándorolt. Az én pénzem uszott el a bankban, nem a Vécseyeké. Hiszen a felügyelő bizottság elnöke volt Vécsey Tamás méltóságos ur. A fia, ifj. Vécsey Tamás bizottsági tag volt, Vécsey Loránt és Vécsey Kálmán pedig első tisztségeket viseltek, míg a veje, dr. Koós ügyésze a banknak. Ha a fiaim herdálták volna el a pénzt, akkor ők csak megakadályozhatták volna ebben!

— A rendőrség pedig megint rajtunk próbálja ki nagy buzgalmát. Az éjjel éppen tizenkét órakor esőngetett fel hozzánk egy detektiv és kereste a férjemet. Az egész lakást felturta, ágy alatt, szekrény fölött kereste a férjemet. Még a dohányszelencébe is benézett. Nem találta ott sem. Hiszen szép dolog a közbiztonság, de nem tudom, miért éppen éjjeli tizenkét órakor tesz a hatóság látogatást nálam. Azt, hogy koldusbotra juttattak, hogy öregségemre a legna-

gyoab bizonytalanságnak és a legbiztosabb nyomornak vagyok kitéve, azzal senki sem törődik.

Az öreg asszony, akit nagyon megviselt az utolsó néhány hónap izgalma, még csak abban bizik, hogy a szeptemberi tárgyalás is megadja a Kardos fiuknak az elégtételt. Kijelentette még azt is, hogy az idézés odajött a bejelentett rendes lakásra, de akkor már eltávoztak a fia. Hamis lakást senki nem jelentett be.

Kardosék különben egy nagy szenzációt tartogatnak a tárgyalásra. A mely szoros összefüggésben áll az egyik Kardos-fiu válófélben levő feleségével.

A rendőrség Nagykárolyban és Halmiban kerestette tegnap a Kardosokat, mert állítólag ideutaztak egy 9-én tartott esküvőre, azonban innen Stfkovits rendőrkapitány azt a távirati értesítést kapta, hogy itt nem voltak.

HIREK

— **A függetlenségi nagygyűlés.** A június 6-án tartandó országos függetlenségi nagygyűlést ma bejelentették Bácsy főpolgármesternek. A gyűlés napján több helyen az országnak tüntető gyűlések lesznek az önálló bank mellett.

— **A közgyűlés póttárgyai.** A holnapi közgyűlés tárgysorozata a következő tárgyakból bővült: Belügyminiszeri leirat, amellyel a város összes tisztviselőinek és alkalmazottainak, a jelenlegi és a módosított szabályrendeletben megállapított javadalmazásuk között jelentkező különbözet drágasági pótlék címen megadatot — jóváhagyva lett. Belügyminiszeri rendelet a gyámoltak és gondnokoltak pénzei és pénzértékei gyümölcsösztetéséről szóló szabályrendelet módosítása iránt. A gyámpénztár 1908. évi számadási mérlege. Kisbirtokosok országos földhitelezésének megkeresése új alapítványok jegyzése iránt. Egy kerületi szülésznő választása. Tanácsai előterjesztés a jelenlegi pénzügyigazgatósági házastelek megszerzése céljából a Tanácsnak felhatalmazás megadása iránt. Indítvány az 1908. XLVII. t. cikkben előírt bornyilvántartás kötelezett sége alól a törvényhatóság területére, a felmentés kikérése tárgyában. Indítvány az általános esatornázás ügyében.

— **Vizsgálati hangversenyek P. Nagy Zoltán zeneiskolájában.** Az új zeneiskola vezetője az intézeti tanítványok egy részével 3 hangversenyt rendez június hó 6-án, 10-én és 13-án. A három vizsgálaton mintegy 60 tanítvány játszik. Az utolsó koncerten mutatkozik be az intézet 80 tagból álló vegyes énekkara. A részletes programot, az intézet szervezésére és beosztására vonatkozó rövid tájékoztató kíséretében a napokban küldi szét az igazgató. A hangversenyek az „Arany Bika” szálló dísztermében tartatnak meg, belépő díj nélkül.

— **A gyermeknap tüzijátéka.** A pompásan sikerült két gyermeknapnak volt egy nagy hibája és ez, hogy elmaradt a tüzijáték. Most aztán kiderül, hogy a Liga rendezőség ártatlan a dologban és nem rajta mulott a tüzijáték elmaradása, amit a következő a főkapitányhoz intézett beadványból kitűnik. Tekintetes Rendőrkapitány Úr: Az országos gyermekvédő Liga helyi rendezősége ez év május 23-án tervbe vett tüzijátékát a tüzoltó parancsnokság a külső válsártéren nem engedélyezte a környéktűzbiztonsága szempontjából. Tisztelettel kérjük a t. főkapitány urat miszerint az elmaradt tüzijátékot, tekintve, hogy az ahhoz szükséges anyag rendelkezésre áll 1909. évi május hó 31-én pünkösd 11-od napján este 9 órakor a nagyerdei korcsolyázó-téren megtartatni engedélyezze. A tüzijátékra beléptartatni engedélyezze. Debrecen, 1909. május 24-én. A rendezőség nevében: Letzter József.

— **Pörvesztés Szeged.** Furcsa ügyben mondott ítéletet a közigazgatási bíróság. Szeged és Ujszeged között ugyanis van egy hid, amelyen nyolc fillérért lehet átjárni. Ezt a fizetést az állami tisztviselőknek elengedték, mire Hadincsák Miklós postafőtiszt beperelte Szeged városát amiatt, hogy ő már 1200-szor átment a hidon és mindig fizetett nyolc fillért. Ezt az összeget peresítette a város ellen, azonban az első bíróságnál elvesztette a pert, míg ma a közigazgatási bíróság megítélte a hidpénzek visszafizetését: 96 koronát.

— **Tolsztoj kiadóját ellélték.** Pétervárról táviratozzák: Az itteni törvényszék Tolsztoj gróf iratainak kiadóját hat hónapi várfogságra ítélte. Tolsztoj felszólította a vizsgálóbíró, hogy reá is terjessze ki az eljárást, de a bíróság úgy látszik nem merete Tolsztojt a vádlottak padjára ültetni.

— **Az esküdtképesek alaplajstroma.** Kovács József polgármester közhírré teszi, hogy Debrecen sz. kir. város esküdtszéki tagokat összeíró bizottsága az esküdtképesek alaplajstromát az 1910. évre elkészítette s hogy az alaplajstrom a városi kiadóhivatalban (Városház, földszint 8. számú szoba) folyó évi június hó 1-től kezdve 15 nap alatt bárki által megtekinthető és hogy az ellen, akár alkalmas egyének kihagyása, akár nem alkalmasak bejegyzése miatt, ezen 15 nap alatt, tehát június 15-ig bezárólag, a hivatalos órákban délelőtt 8 órától délután 1 óráig, bárki felszólalhat, valamint ezen felszólalásokra, melyek a fentemlített helyeken szintén közszemlére fognak kitétetni, június hó 16-tól 23-ig bezárólag, bárki észrevételeket tehet. A felszólalások és észrevételek az összeíró bizottság elnökének írásban nyújtandók be, vagy szóval előterjeszhetők.

— **Kérjük a perselyeket.** A gyermekvédő Liga rendező bizottságának háromszori felszólítása után sem érkeztek be az összes perselyek. A rendező bizottság még egyszer kéri azokat, akiknek tulajdonosában a még hátralévő nyolc persely van, a mai nap folyamán délelőtt 9–12-ig vagy délután 3–5-ig a főispáni titkári hivatalba (vármegyeháza) azokat beszoigáltatni. Ha a felhívás is eredménytelen lenne, a perselybeszoigaltatás iránt más úton intézkedni.

— **A szabadkai gyilkosság.** Szabadkáról táviratozzák: A nyomozás a mai nappal sem haladt előbbre. Sem a szabadkai, sem a budapesti rendőrség máig sem tudta kinyomozni azokat, akiket Klein állítólag alibi tanukul akart megszerezni. Jánossy vallomásának sok részletéről derült ki az, hogy ez a tényeket nem fűdi. Costan vizsgálóbíró Jánossyt újból csak akkor hallgatja ki, ha rendőrség nyomozásai pozitív támpontot nyújthatnak. A vizsgálóbíró ma újból kihallgatta Haverda Mariskát, de ma sem mondott mást, mint amit eddig mondott. Átkozta Vojthát és Jánossyt, akik őt romlásba hajszolták. Lehetségesnek tartja, hogy Jánossy a gyilkos, de kizártnak, hogy Vojtha bűnrészes. Ismételten hangoztatta artatlanságát és kérte szabadlábra helyezését. Mig Haverdával és Jánossyval senki nem törődik, addig Vojtháról édesanyja és nővére naponként tudakozódnak. Vojtha édesanyja, egy törődött öreg és nagyon szegény asszony, aki rokonsága támogatására van utalva. A szabadkai törvényszék vizsgálóbírója megkereste a budapesti rendőrséget, hogy azt a hűvösvölgyi csősz, aki Vojthát

Gyapjuszövetek

arat a kedvező aralakulása folytán márczius 1-től kezdődőleg az árak 10%-kal leszállítottam.

Weisz Adolf

:: posztó kereskedő ::
Debrecen Róssuth-u. 1.
:: Szigoruan szabott árak ::

és Jánossyt megszólította, állítsák elő. A csósz és egy Schlezinger Vilmos nevű ószerest szembesíteni fogják Vojthával. A szabaddal törvényszék vádtanácsa holnap dönt a letartóztatottnak a felfolyamodása fölött.

— Adómentes benzin a kisiparosoknak. A kereskedelemügyi miniszter körrendeletet adott ki a benzin motorral dolgozó kisiparosok részére adómentes benzin piaci és mérsékelt eladási árának meghatározása tekintetben a hazai kőolajfinomító gyárakkal létrejött újabb megállapodás közhírré tétele tárgyában. E rendeletet a főkapitányság az alábbiakban ismerteti: Jelen megállapodás keretében kisiparosnak tekintendő az, aki legfeljebb 15 (tizenöt) munkást foglalkoztat és aki a műhelyében összesen legfeljebb 20 (husz) tényleges lóerő teljesítményű motort vagy motorokat használ. Ha valamely iparos benzin motor mellett másnemű motort (elektro motor, gőzgép stb) is használna, nagy kedvezményes áru benzin kiszolgáltatására csak akkor van igénye, ha az összes motorok legnagyobb tényleges teljesítménye a 20 (husz) lóerőt meg nem haladja. A kedvezményes áru motorbenzinre ily értelemben való igény jogosultságot a kisiparos részére az illetékes első fokú iparhatóság és az illetékes ker. kir. iparfelügyelő külön külön igazolja. Ipari szövetségek közös műhelyi részére kedvezményes áru benzin az alkalmazott munkások számára és a használt motor vagy motorok tényleges munka teljesítményére való tekintet nélkül szállítható. Igényjogosultságukat az illetékes első fokú iparhatóság és az illetékes ker. kir. iparfelügyelőség igazolja. Oly ki iparos, akinek 100 (100) holdnál nagyobb gazdasága van, az olcsóbb benzin kedvezményében nem részesíthető, kivéve, ha igazolja, hogy birtoka parlagon hever és megművelésre alkalmatlan. — Debreczen sz. kir. város rendőrfőkapitánysága.

— Liga tolvajok. Mi sem bizonyítja jobban az ország s gyermekvédő-liga hivatásának szükségességét, mint az a tény, hogy elfásult gyermeklelkek még ezt a magasztos célt is az elsajátítás eszközül használják fel. Amíg nemesszívű emberek önzetlenül azon fáradoznak hogy mennél több fillért juttassanak az elhagyott gyermekek mentésére — addig akadnak olyanok, akik rongájuk vagy eltulajdonítják a Liga tulajdonát képező tárgyakat, legyen az jelző tábla, zászló, persely vagy bármi, mert mind ezeket az összegyűjtött fillérekből kell megteríteni. A Liga rendezőse arra kéri mindazokat, akiknek tudomásuk van arról, hogy bármely, a gyermekliga napokon szerepelt tárgy van valakinek birtokában, figyelmeztesse az illetőt, hogy azt a megyeháza kapusához juttassa el, vagy a rendezőség figyelmét hívja fel az illetőre. Minden jóérzésű ember tartozik ezzel a magyar gyermekvédelemnek.

— Házasságok. A debreczeni állományos anyakönyvi hivatalban a mai nap folyán már a következők kötötték házasságot: Ujlaki Lajos—Kis Eszterrel, Kerekes Miklós Molnár Juliannával. Házasságkiáltás véget jelentkezett: Kis Sándor—Pinczés Eszterrel.

— A nap halottal. A tegnapi nap tolyamán a következő haláleseteket jelentettek be az állami anyakönyvi hivatalnál: Lakatos Sámuelné ref. 88 éves, Suhajda József r. kath. földbirtokos 73 éves, Juhász István ref. 14 éves, Horváth István ref. 5 napos, Székely József r. kath. 5 hónapos.

— Az Arany Bika mulató páratlan sikerű májusi műsora már csak pár napig lesz látható. A műsor elsőrendű voltát semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az eddigi előadások alatt a nézőtér mindig megtelt előkelő közönséggel, mely sokat tapsol Virgolyi, Békefi szubretteknek. Pápai Bodrogi, a két kiváló komikus, Mac Turc komikus zsonglőr, a két Rewellss kacagató nyújtó mutatványai, Vaze and Millward néger trió, valamint a műsor többi elsőrendű számai nagy tetszést és tapsokat aratnak.

— Kugler (Gerbeaud) ozukorkák főrakára Kominek Gézával.

— Nagy Endre kabaréja Debreczenben. A közeli napokban nagy élvezet vár a debreczeni közönségre. A szellemességéről híres Nagy Endre jön le teljes kabaré társulatával 8 előadásra hozvánk. Előadásait június 1—3-ig tartja meg a Royal szálló nagytermében amedőn is egész téli repertoírját előadja. Jegyek előre válthatók Hegedűs és Sándor cégnél, Kossuth u. 11.

— Női Zenekar a Magyar Királyban. A budapesti elsőrendű női zenekar mely Gottlieb Z karmester vezetése alatt 7 nő és 2 férfi tagból áll, Biró Irén kis bőgős művésznő és Gal Ilonka zongora művésznő közreműködésével szombaton május 15 és a következő napokon a Magyar Király kávéházban hangversenyezni fog.

— Forgalmas helyen egy irodának való szoba és elő szoba azonnal kiadó cím a kiadóba

— Fényképészeti készü ék k és kelések kaphatók legolcsóbb árban Thaisz Arthur papirkere-kezdésében.

— Piacz-utca legforgalmasabb helyen irodának vagy garzon lakásnak nagyon alkalmas nagy utcai szoba tágas előszobával kiadó. Cím a kiadóba.

Közgazdaság.

Terménytőzsde.

Schvarcz E. debreczeni bizományos távirati jelentés Budapest. 1909. május 24.

Készáru 15 el drágább, határidők szilárdak.	
1909. októberi buza	13.29 — 30
1909. májusi buza	15.42 — 43
1909. áprilisi buza	— — — —
májusi rozs	— — — —
1909. októberi rozs	10.29 — 30
1909. áprilisi rozs	— — — —
októberi zab	7.80 — 81
1909. májusi zab	— — — —
1909. áprilisi zab	— — — —
1909. májusi tengert.	7.89 — 90
1910	7.24 — 25
1910. júliusi tengert.	8.02 — 03

Értesítés.

Virág és kertészeti üzletemet a mai napon a **Városház alól**

Piacz-utca 28. szám alá

helyeztem át.

A n. érdemű közönség szives pártfogását továbbra is kérem

tisztelettel

Paozelt János.

Kiültetéshez szükséges virágpalánták és növények megrendelhetők.

A nagyérdemű

hidegvíz gyógyintézet

f. évi április havában megnyit.

Intézeti és fürdő-orvos **dr. Szász Adolf.** (lakik Piacz-u. 59. sz.)

A vizgyógyintézet látogatói a vizgyógyintézet orvosa, vagy más orvos rendelvénye alapján vehetik az intézetet igénybe s a rendelvény a fürdőszolgának átadandó.

A vizgyógyintézet délelőtt 5—1/2 9 ig, délután 1/2 5—1/2 8-ig férfiak, délelőtt fél 9—12-ig és délután 1—1/2 5 g nők által használható. Ugyanott reggel 5 órától este 7 ig kádfürdő, hétfőn, szerdán és pénteken nők, egyéb napokon férfiak által használható gőzfürdő áll rendelkezésre.

Értesítés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönséget értesíteni, hogy nagy áldozattal sikerült nekem

a világhírű eredeti

Pilseni sör

kizárólagos képviselőjét

Debreczen

és Hajdúvármegyére megszereztem.

Az eredeti világhírű

Pilseni sör

mindenkor frissen csapolva kapható az

Arany Bika

nagyszálloda és étterem összes helyiségeiben valamint

„ROYAL“

nagyszálloda és étterem összes helyiségeiben. Üvegenként minden jobb üzletben.

Főraktár:

„Margit-fürdő telep.“

Telefon 281. sz.

Tisztelettel

MÜLLER ADOLF

az eredeti Pilseni sörnek kizárólagos képviselője.

NYÁRI KEZTYÜK

legnagyobb választék —
— legolcsóbb árakban —

Schön Sándor

keztyű-, kőtszer- és orvosi műszertára
Piac-utca 12. (Stenczinger ház.)

1909. Tavaszi árak:

1 mtr. 120 cm. Pepita szövet . . . 40 kr.
1 m. 120 cm. Mode Raye szövet 65 és 70 kr.
1 mtr. 120 cm. Mélé szövet . . . 70 kr.
1 mtr. Bordurcs kreton 24. 27 és 33 kr.
1 m. Borduros mosó de'ain 30, 34 és 28 kr.
Francia gyapju delain 50, 54, 60 és 75 kr.
Jómosó Cosmanosi kartonok
Batiztok, angol zephirek
Ruha vásznak, kreppek
Keztyük, harisnyák

divat napernyők.
Szépe Lajosnál

Szép rózsakrumpli
kapható

nagyban és kicsinyben
Schneider Mihálynál
Piac-utca 62. sz.

Legolcsóbb bevásárlási forrás.

Zavatzky Leó
Debreczen Piac-utca 16 sz.
Bika szállodával szemben.

Női blousok és gyermek ruhák

nagy választékban.
Női, férfi és gyermek alsó trico ruhák,
harisnyák, keztyük, női és gyermek kö-
tények, gallérok, nyakkendők, csipkék
szallagok, Női-, férfi, és gyermek
fehérművek.
Olcsó árak! Művirágok! Pontos kiszolgálás!

Eladó ház.

A kiskoru Konrad testvérek tulajdonához tartozó és Debreczenben Széchenyi-utca 50. sz. ház 300 négy-
szögöl udvarral 30,000 koronáért örökáron eladó, a vé-
telár az ezen házra és az Arany János-utcai 59 sz.
házra a Debreczeni Elő Takarékpénztár javára betáb-
lázott 20,000 kor. törl. kölcsön és 5000 kor. 6%-os köl-
csön és a Magyar kir. kincstár javára betablázott 1796
kor. adóhatalék átvállalásával egy év alatt rendezendő
a vételár többi része az árvászeknél részletekben 6%-al
törlesztendő; ezen háznál 12 lakosztály van, házbér
havonta 194 kor illetve egy év alatt 2324 korona. Ért.
Arany János-utca 59. sz. a. gyám apánál.

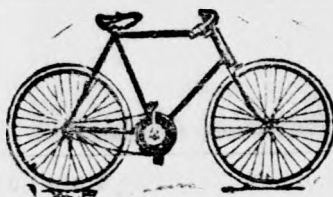
Lüszter köpeny

hosszu frt 7.50

Vászon köpeny

frt 5. --

HÁLMÁGYI divatáruházában.

Kerékpározók

mielőtt **kerékpárt** vagy bármily alkatrészeket szán-
dézok venni, **saját érdekében** keresse fel cég-
emet, hol olcsón gyári árban szerezhet be mindert.
Raktáron tartok elsőrendű

kerékpárokat,

valamint mindennemű alkatrészeket, 20 koronán felüli vásárlásokat és javításo-
kat kedvező fizetési feltételek mellett eszközök. **Varrógép, gramophon és**
villamossági cikkek raktára és mindezek javítása
B. pártfogást kérve, tisztelettel **Geller Henrik,** ezelőtt Geller és Németh
Debreczen, Hatvan-u. 8.

Globin

a legjobb crème czipök

tartós fényesítésére,
a bőrneműeket
puhítja és hosszú
időre megővja.
Mindenhol kapható.

Magyar ember csak ma yar as ányvizet ig ek!

Magyar ásványviz

forgalmi és kivitei részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Egy liter víz ára palackcsere mellett:

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Fokut, az ásványvizek királya
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyuviz
Baross, vesehaj ellen

Borhegyi, hughajtó
Boholti, udító viz
Előpataki, sárgaság ellen
Fejőrákosi Mária, légcsőhurut ellen
Hargitaligeti, udító ital
Borszéki fokut az ásványvizek királya köszvény ellen

Horgász, étvágygerjesztő
Káson fokut (Santalus) jód és lithium tart.
Répáti, égvényes ásványviz
Szekely-S lters, idült gyomorhajok ellen
Stojkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát
és megtudja, hogy a

természetes ásványviz gyógy atása és kellemes íze össze nem
hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizelinkkel a küldföld majdnem összes gyógyvizet pótolhatók.

He. yi épv. Hamagyi Jozsef - Kapható mindenütt

Női czipőket

Telefon 602.

Férfi czipőket

nagy választékban, nagyon olcsón

csak **Glück Erde**

cipő üzletében vehetünk

Kossuth-utca sarkán. A kistemplommal szemben.

Tessék meggyőződni!

Gyermek czipőket

Telefon 602

Fiu czipőket

Apró hirdetések.

200 hektó ó és új kitűnő Sámsoukerti bor eladó. 50 literen felüli mennyiségben is kapható. Özv. Borossy Gyuláné Batthyányi utca 4.

Friss tea vaj raponta érkezésű Glücknél Péterfia utca 76. kapható.

A Beria malomban egy fűtő Junius 1-ére felvételik.

Eladó szőlőskert. A Boesky kertben közvetlen a vasúti megálló mellett 2 holdas szőlőskert eladó. A szőlőskertben van kétszobás lakóház, díszkert, gazdasági udvar, istálló, jóvizű kútak. Feltételek megtudhatók a vinc lérnél.

Eladó szép ház Kossuth u. ezan nyolc szobával: jövedelmez. Czim a kiadóban.

Egy jó karban levő bicikli eladó. Széchenyi utca 47.

Kitűnő házi koszt kapható kihordásra József kir. herceg-u. 34 hátul az udvarban.

Legszebb újdonságok női kézi táskákban, janz és bőr fogóval és divatos nyári keztyűk olcsó árak Fisch Testvéreknél, Fötér 40

Géplakatos tanulók felvételnek Széchenyi-utca 44. Ehrenreich Sámuelnél.

Ötgyes varrólányok azonnali belépéssel felvételnek Vanger Sandor Batthyányi-u. 1.

Junius 1-re elutazás miatt egy négy szoba előszoba és konyhából álló elegánsan berendezett 6. gázvilágítással felszerelt butorozott lakás szeptember 15-ig kiadó gyermektelen házaspárnak vagy gargonának, Czim a kiadóban.

Egy utcái csinosan butorozott szoba előszobával a Piac utczán kiadó Czim a kiadóban

Két szép csilár függő lámpa eladó Iskola-utca 8. sz.

Ha nincs pénze és szüksége van, vászon asztalterítő, szövet és csipke-függöny, futó és nagy szőnyegre. Paplan és flanel takarók férfi és női felöltők, kész férfi fiu öltönyre vagy tükör, kép és butor, a mai naptól fogva oly olcsón lesz eladva, hogy mindenkinek saját érdeke, hogy e y próba bevásárlást eszközöljön. Tisztalette Kaiser Salamon.

Vigyázzon! Uraktól levett ócska ruhákat igen tisztességes árban vesz Rósenberg Béni Bádogor-utca 4. szám.

CZIGARETTAZÓK

100 db. hüvely nikotin mentes:

Kip. kop. 08) Riz. 14
Tuzli. 10) Parafus. 14
Delibáb. 12) Arany. 20
Kulibri, Különlegesség. 16 k.

Kapható HARMATH'S szivarkahüvelykülönlegességek fűtőházban Debrecen fűtőház u. 14

Egy csinos, elkülönített, külön bejárattal utcai szoba butorozva vagy butor nélkül azonnal kiadó cím a kiadóban

Üzleti könyvek csakis Hoffmann és Kronovitznál Piac-utca 49. kaphatók olcsó árban

Egy jó karban levő portál eladó, megtudható Sugár Dezsőnél Piac u. 19.

Képzelt derék és aljárónők jobb fizetéssel felvételnek Gelbman Albertné Simooffy-u. 55. szám alatt.

Saját termésű, finom Boesky kertű fajbor hordószámra (nagyobb mennyiségben is) olcsó árban eladó Poroszlav Lászlónál Hunyady-utca 3.

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplombazár.

Mosó kelme újdonságok

Zephyr — Batist —

Ottomán vászon — Kreton

— Voile de laine —

:: óriási raktára ::

Villamos világítást,

a villamos csengők, házi telefonok berendezése és évi kezelet és minden a szakba vágó legkompikáltabb munkát úgy helyben mint vidéken a legolcsóbban és szakszerűen — több évi jótállás mellett vállal

FÖLDES SÁNDOR

elektrotechnikai vállalata

Debreczen, Nagytrátk udvar

Minden irányba égő Wolfram-lámpák, izzólámpaszemek, csillárok, izzólámpák nagy választéka a legolcsóbb árban. Köleson izzólámpák havi 3 korona díjért.

Telefon 210.

Telefon 210.

Kovács Gyula és Társa

női és gyermek felöltők divatterme Debreczen, Fötér 55. sz.

☘ (Hungária kávéház mellett). ☘

Van szerencsénk a nagyérdemű hölgyközönség szives tudomására hozni, hogy a tavaszi idény újdonságai legszebb választékban divattermünkbe raktáron vannak, melyek megtekintésére b. látogatásukkal szerencsétlenül méltóztassanak.

A tavaszi idény újdonságai:

Sima és angol hosszú palettók. Ottomán selyem kabátok, kimonok, divat gallérok.

Leány és gyermek felöltők.

Costümök és divat aljak minden színben. Szövet, delaine és mosó pongyolák. Jouponok. Csipke tüll, selyem és szövet blousok.

Még számos itt fel nem sorolt cikk, melyek nagy választékban raktáron vannak, a legolcsóbb szabott árak mellett szereshetők be.